

Byggnadsminnesförklaring av köpmansfastigheten "Bröderna Karlsson" i Bodafors, stg 204-207, Nässjö kommun

Stadsägorna 204-207 ägs av makarna och enligt lagfart den 2 april 1980 nr 882 och 883.

På stadsägorna ligger en köpmansgård bestående av fyra träbyggnader, nämligen en huvudbyggnad och tre magasin.

Huvudbyggnaden inrymmer en bostads- och en affärsdel. Den är uppförd som en asymmetrisk villa av sådant slag, som man kan finna i olika delar av landet. Den asymmetriska villan som typ började förekomma på 1870- och 80-talen och blev relativt vanlig på 1890-talet.

Butiksfasaden har ett relativt enkelt formspråk.

Husets bostadsdel har en betydligt rikare fasadutformning. Glasverandorna på över- och undervåningen har utsmyckats med figursågade och svarvade detaljer.

Gårdsfasaden är däremot mycket enkelt utformad. Av största betydelse för intrycket av köpmansgården är, att de tre magasinsbyggnaderna är i nästan oförändrat skick. De är uppförda av timmer med gulmålad locklistpanel och vita fönster och knutar. I omedelbar anslutning till magasinsbyggnaderna finns en jordlott för husbehovsodling.

Huvudbyggnadens uppförande

År 1900 gjorde bröderna Karlsson upp ritningarna till en ny handelsgård i Sandsjö (Bodafors), dit järnvägen dragits. Timmer fälldes på den av bröderna Karlsson ägda gården Holmeskogs marker.

Huset byggdes i sektioner på Holmeskogs gårdsplan. Finsnickerier som dörrar, fönster och lister beställdes på en snickerifabrik i Vetlanda. Virke till detta levererades från Holmeskog. Sektionerna transporterades med hästskjuts till Sandsjö (Bodafors), där de 1902 restes - jfr senare tiders prefabricerade huselement. Arbetet med husets uppförande leddes av

Gustaf Karlsson, som även bar huvudansvaret för ritningarna. Byggnaden var kombinerad affär och bostad. Det första magasinet byggdes efter det att bröderna Karlsson startat sin verksamhet i huvudbyggnaden.

Exteriör

Grunden är av huggen sten.

Enligt uppgift skall första våningen vara uppförd av stående timmer och andra våningen av liggande timmer. Taket är täckt av svart papp. Skorstenarna är av murat rött tegel. Fasaden är klädd med stående panel upp till en linje omedelbart under nedervåningens fönster och i gavelspetsarna. Där emellan ses liggande panel. De stående resp liggande panelpartierna avgränsas av en ockrafärgad list. Även övrigt listverk, prydnade snickerier liksom fönsterfoder och spröjsar samt ytterdörrar är ockrafärgade. Panelen är målad gråvit liksom spjälverket under fönstren i övre verandan jämte räcket, som förbinder övre verandan med affärsdelen.

Affärsskylten är målad med svarta bokstäver mot vit grund på väv och med svart rand runtom.

Till affären leder en trappa med tre steg av trä med gjuten fotskrapa. Trappan till bostaden har ett steg och är av trä. Gamla köksingången på husets baksida har 1981 bytts ut mot ny ingång och kompletterats med terrass och därovan en större balkong.

Strax intill ses den gamla utsirade brunnshuven. Intill står en blodbok. Trädgården avgränsas mot gatan av en hög klippt bokhäck. På framsidan i gathörnet, står sedan gammalt en lönn omgiven av en rabatt.

Interiör

Glasverandorna är i relativt gott skick med i huvudsak originalglasning.

Trapphallen med hög träpanel liksom flertalet mellandörrar är målade mörkt ockra, delvis väl utförd ådringsmålning.

I trapphallen ses målade motiv, utförda 1931 av Erik Johansson Sandsjö. I hallen på nedre botten är husets exteriör återgiven. I övre hallen ses ett par kinesiserande motiv, ett par vinter- och ett par sommarlandskap, terrassutsikt och växtstilleben. Sedan huset byggdes har rummen tapetserats ett flertal gånger. Av ursprungliga kakelugnar är två kvar på övervåningen. En kakelugn kommer att sättas upp i det blivande vardagsrummet i nedervåningen.

Köpmansgården ägdes av syskonen Karlsson fram till augusti 1979, då den såldes

Fråga om byggnadsminnesförklaring har väckts av
(Skrivelse till läns museet 1980-03-04).

Byggnadsnämnden har efter hörande av kulturnämnden tillstyrkt att byggnadsminnesförklaring sker. (Protokoll 1980-12-17).

Förslag till skyddsföreskrifter för byggnadsminne har upprättats av länsantikvarien. (Skrivelse 1981-01-12).

har godkänt förslaget till skyddsföreskrifter. (Remissvar 1981-01-18).

Jönköpings läns museum har tillstyrkt att byggnadsminnesförklaring kommer till stånd. (Yttrande 1981-06-18).

Köpmansfastigheten "Bröderna Karlsson", stg 204-207 i Bodafors, Nässjö kommun bevarar egenarten hos gången tids byggnadsskick och är med hänsyn därtill att anse som synnerligen märklig.

På grund härav förklarar länsstyrelsen enligt § 1 lag om byggnadsminnen en huvudbyggnad och tre magasin för byggnadsminne.

Länsstyrelsen meddelar med stöd av 2 § samma lag följande skyddsföreskrifter:

1. De fyra byggnaderna - på planritning som tillhör dessa föreskrifter numrerade med HB 1 och GB 1-3 får inte rivas, flyttas eller till sitt yttre byggas om eller på annat sätt förändras.
2. I byggnadernas inre får inte göras ingrepp i stomme eller ändring av rumsindelning. I byggnad nr HB 1 får inte göras ändring av eller ingrepp i fast inredning.
3. Byggnaderna skall underhållas så att de inte förfaller. Vård och underhållsarbeten skall utföras på ett sådant sätt att det kulturhistoriska värdet inte minskar.
4. Den till byggnaderna hörande tomten skall hållas i sådant skick, att byggnadernas utseende och karaktär inte förvanskas.

Om ändring av byggnadsminnet i strid mot meddelade skyddsföreskrifter är nödvändig för att byggnaderna skall vara till nytta eller om sådan ändring eljest kan anses påkallad av särskilda skäl, får länsstyrelsen enligt 3 § lagen om byggnadsminnen meddela tillstånd härtill.

Om skyddsföreskrifter medför att pågående användning av byggnad eller område avsevärt försvåras, är fastighetsägaren och innehavare av särskild rätt till fastigheten enligt 5 § lagen om byggnadsminnen berättigade till ersättning av staten för den skada de därigenom lider.

De föreslagna skyddsföreskrifterna har av länsstyrelsen bedömts inte medföra att pågående användning av byggnad eller område avsevärt försvåras. Fråga om ersättning prövas dock enligt 10 § lagen om byggnadsminnen av fastighetsdomstol.

Detta beslut kan överklagas hos kammarrätten - se bilaga.

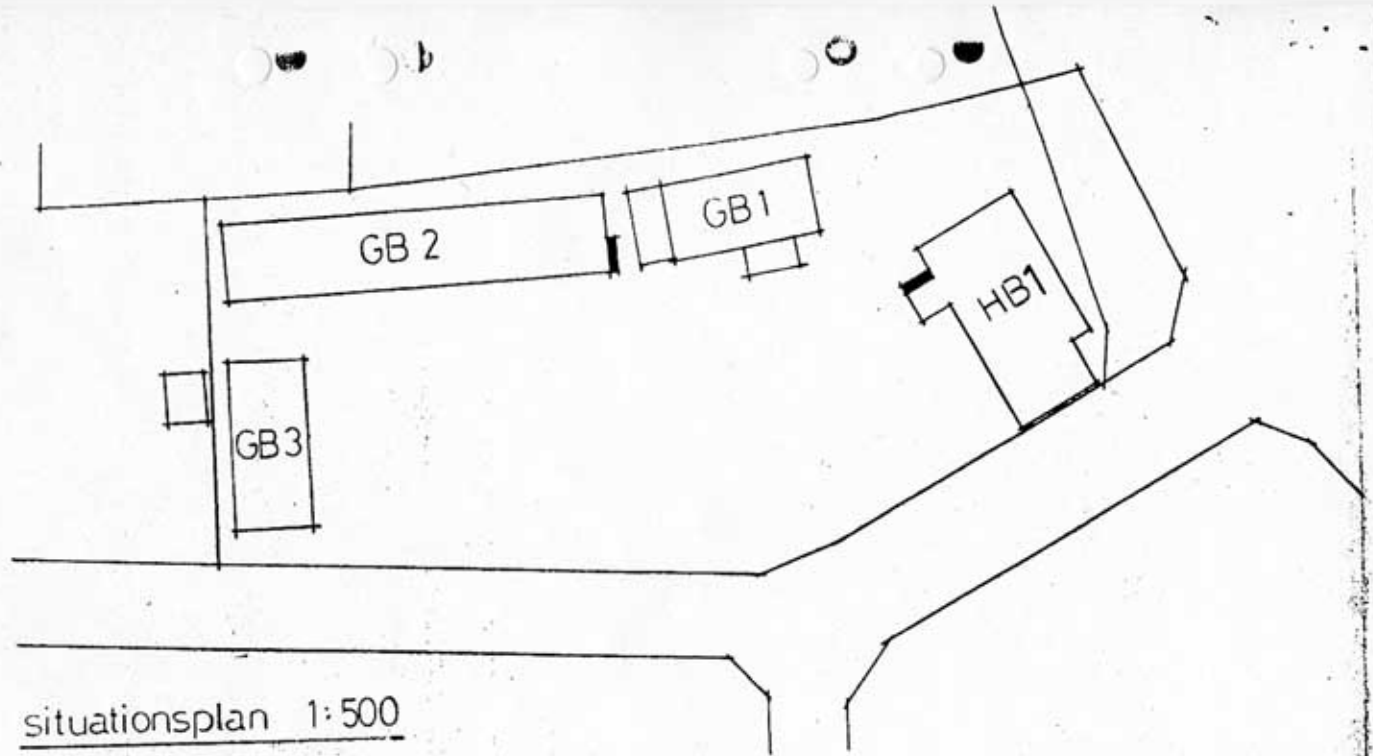
Beslut i detta ärende har fattats av styrelsen. I beslutet deltog landshövding Gösta Gunnarsson jämte ledamöterna Ingvar Andersson, Värnamo, Ingvar Andersson, Nässjö, Stig Andersson, Börje Björklund, Rune Kling, Björn Leifland, Erik Magnusson, Nils Yngve Nilsson, Nils Rigmärk, Brivio Thörner samt inträdande suppleanterna Ewa Lilliegren och Evert Svensson.

I den slutliga handläggningen deltog även länsråd Ragnar Forss, förste länsassessor Håkan Bredin, länsarkitekt Olle Ericson och länsantikvarie Per-Olof Ringquist, föredragande.

Gösta Gunnarsson

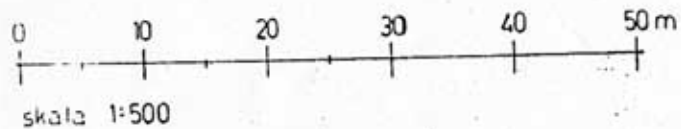
Per-Olof Ringquist

Bilaga
Planritning

situationsplan 1:500

HE huvudbyggnad
GB gårdsbyggnad

REV.	DAT.	LITT.	SIGN.
BERNT HAMMARSTRÖM ARKITEKTKONTOR BOX 180 · 571 00 NÄSSJÖ · BANGÅRDSGATAN 17 · 0380/119 75, 195 95			
SKALA 1:100 1:500	RIT. <i>Bernt Hammarström</i>	Kv. Örnen 4, 5 o 6. Bodafors', Nässjö kommun.	
DAT. 1980-01-23		Ombyggnad.	
ODK <i>(Hammarström)</i>		Bottenvåning, övervåning, sektion.	
			1